

AL VOLTANT DE...
Guia de recursos

3...
2...
1...

LA LLUNA, L'ESPAI, L'UNIVERS!

INFANTIL I JUVENIL

L'AVENTURA DE LLEGIR

Biblioteques de Barcelona

3, 2, 1...

El 20 de juliol de 1969, tres astronautes van arribar per primer cop a la Lluna: eren Neil Armstrong, Buzz Aldrin i Michael Collins.

Armstrong va ser el primer a trepitjar la superfície lunar i, gràcies a la televisió, milions de persones van poder seguir en directe aquesta fita històrica. Les paraules de l'astronauta van quedar gravades en la ment de milions de persones de tot el món: «Un petit pas per a un home, però un pas de gegant per a la humanitat».

Però molt abans que el gran somni es fes realitat, les persones vivien fascinades amb els cicles i els calendaris lunars, i els tenien molt presents a l'hora de conrear el camp i en el seu dia a dia.

LA LLUNA, L'ESPAI, L'UNIVERS!

Des dels nostres orígens, la Lluna ens ha陪伴 i ha estat protagonista de cançons populars, contes, llegendes i pel·lícules que, a poc a poc, han anat conformant el nostre imaginari col·lectiu.

Per això, coincidint amb l'efemèride de l'arribada de l'home a la Lluna, hem volgut recopilar les obres més destacades que, des de diferents vessants, s'han inspirat no només en la Lluna, sinó en el cosmos per crear una narrativa de ficció o per endinsar-se en els coneixements en la matèria i apropar-nos a l'Univers.

Ens accompanyeu en aquest viatge?

||||| FICCIÓ INFANTIL

A què ens referim quan parlem de ficció infantil? Podem creure que la resposta és senzilla, però, actualment, la producció és tan variada que pensar que només hi podem trobar contes és quedar-nos curts.

A la selecció següent de llibres de ficció infantils que parlen de l'espai, hi trobareu una gran varietat de formats, presentacions, il·lustracions, temàtiques i enfocaments sobre aquesta qüestió que van de les formes més simples a les estructures més agosarades.

A més, la producció editorial adreçada a infants està en una evolució constant a la recerca de noves maneres d'apropar-se als petits, amb narratives atractives per a un públic cada vegada més exigent.

Contes clàssics, àlbums il·lustrats, formats que combinen conceptes, híbrids entre la ficció i la no-ficció, solapes i pestanyes..., tot s'hi val. Obres molt ben estructurades i amb un disseny força acurat.

T'atreveixes a descobrir-los amb nosaltres i saber *De què fa gust la Lluna?*

APRENC A LLEGIR

AGEE, Jon

Vida en Marte

Barcelona: La Casita Roja, 2017

AMATE, Kim

iQuiero la Luna!

Barcelona: La Galera, 2019

AMENÓS, Jordi;

ARRAYÁS, Albert

¿On és la Lluna?

Barcelona: Fragmenta, 2016

BALZOLA, Asun

Munia i la Lluna

Barcelona: Destino, 1982

BARTRAM, Simon

L'home de la Lluna:

un dia de la vida

d'en Bob

Barcelona: La Galera, 2006

BLACK, Alison

Món petit. Cap a la lluna

Barcelona: Combel, 2019

BERNER, Rotraut

Susanne

Le Livre de la nuit

Genève: La Joie

de Lire, 2010

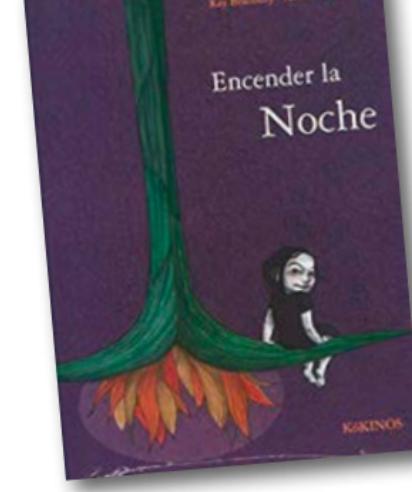
[LLIBRE SENSE MOTS]

BRADBURY, Ray;

VILLAMUZA, Noemí

Encender la noche

Madrid: Kókinos, 2014

CALAFELL, Roser;

DICKINSON, Vita

Max i Mia a l'espai

Barcelona: La Galera,

2016

CAMPBELL, Jean;

HARNETT, Katie

Franklin i Lluna van

a la Lluna

Barcelona: Blume, 2019

CARLE, Eric

Papá, por favor,

consigueme la Luna

Madrid: Kókinos, 2004

**CASAS, Lola;
LOPESINO, Jordi
*Big Bang: astronomia i poesia***
Barcelona: Barcanova, 2018
[POEMARI]

**COUSSEAU, Alex;
CHOUX, Nathalie
*Los mamuts, los ogros, los extraterrestres y mi hermana pequeña***
Boadilla del Monte: SM, 2010

**ESCALA, Jaume;
SOLÉ VENDRELL, Carme
*La Lluna, la Terra i el Sol***
Barcelona:
Comanegra, 2018

**ESPLUGA, Maria
*Jo, astronauta***
Barcelona: Combel,
2005

**GARCÍA
GARCÍA, Nieves;
VILLAMUZA, Noemí
*iA la luna, a las dos y a las tres!***
Pontevedra:
Kalandraka, 2019
[POEMARI]

**GOLDBER-BEIVI, Yvonne; CECCOLI, Nicoletta
*Nit de sol***
Barcelona: Lumen,
2003

**GRANERO, Nono
*El día que Baldomero robó el Sol***
Barcelona: Ekaré, 2018

**GREJNIEC, Michael
*De què fa gust la Lluna?***
Barcelona: Kalandraka,
2016

**HERRERA, Laura;
VARGAS, Ángeles
*El Sol, la Lluna i l'aigua: un conte de Nigèria***
Barcelona: Ekaré, 2015

**JEFFERS, Oliver
*Cómo atrapar una estrella***
México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 2005

**JEFFERS, Oliver
*De vuelta a casa***
México, D.F.: Fondo de Cultura Económica, 2008

**JEFFERS, Oliver
*Som aquí: notes per viure al planeta Terra***
Algemesí: Andana, 2018

**LE HUCHE, Magalí
*Rosa-Luna y los lobos***
Buenos Aires: Adriana Hidalgo, 2014

**LUNA, Marta; MAIER, Ximena
*Planetes i satèl·lits***
Barcelona: Baula, 2016

**MELLIER, Fanette
*Dans la lune***
Strasbourg: Éditions du livre, 2017
[LLIBRE SENSE MOTS]

**MUNARI, Bruno
*En la noche oscura***
Mantua: Corraini, 2012

**NERUDA, Pablo;
ODRIOZOLA, Elena
*Oda a un estel***
Barcelona: Libros del Zorro Rojo, 2009
[POEMARI]

OBIOLS, Anna; SUBI
Astronauta
Barcelona: Baula, 2019

OLCOZ, Raquel;
BERNARDOS, Patricia
Leo quería la Luna
Madrid: Altamarea,
2018

PLA, Imma; GANGES,
Montse
Caminant per la Lluna:
Neil A.
Barcelona: Combel,
2009

Poemas a la Luna
Zaragoza: Edelvives,
2009
[POEMARI]

SÍS, Peter
Mensajero de las
estrellas
Barcelona: Lumen, 1996

SLEGERS, Liesbet
Astronauta
Zaragoza: Edelvives,
2016

SOLÉ I VENDRELL,
Carme

La Lluna d'en Joan
Barcelona: Associació
de Mestres Rosa Sensat,
2009

SORRIBAS, Sebastià;
FANLO, Àfrica
Què serà la Maria quan
sigui gran?
Barcelona: La Galera,
2005

UG, Philippe
Big Bang pop

Paris: Éditions des
Grandes Personnes,
2012

UNGERER, Tomi
Hombre luna
Barcelona: Libros del
Zorro Rojo, 2012

URBERUAGA, Emilio
Coco y la Luna
Madrid: Kókinos, 2008

USART, Mònica
Mirant l'Univers
Barcelona: La Galera,
2018

TECKENTRUP, Britta
L'estel del Talp
Madrid: NubeOcho: Pepa
Montano, 2018

TECKENTRUP, Britta;
HEGARTY, Patricia
Lluna: la nit al voltant
del món

Barcelona: Brúixola, 2018

VALIOS I BUÑUEL,
Ignasi
La Lluna
Barcelona: Barcanova,
2001

VALIOS I BUÑUEL,
Ignasi
L'Univers

Barcelona: Barcanova,
2012

WHITMAN, Walt; LONG,
Loren

L'astrònom
Barcelona: RBA, 2006

JA SÉ LLEGIR

BAYÉS, Pilarín
L'Univers a la mà
Barcelona: La Galera, 2015

GISBERT, Joan Manuel;
GARCÉS, Toni
Històries secretes de l'espai
Barcelona: Edebé, 2006

KUHLMANN, Torben
Armstrong: l'agosarat viatge d'un ratolí a la Lluna
Barcelona: Joventut, 2017

KUNNAS, Mauri;
KUNNAS, Tarja
Vine a conèixer l'Univers
Sabadell: Editse, 2010

YORK, Lewis; OLMOS, Roger
La cara oculta de (l'arribada de l'home a) la Lluna
Barcelona: Lumen, 2009

SMITH, Kim
E.T.: l'extraterrestre
Barcelona: Cruïlla, 2018

SISSON, Stephanie Roth
Pols d'estrelles: Carl Sagan i els misteris del cosmos
Barcelona: Joventut, 2015

VACCARINI, Franco;
HIGUERA, Carlos
Com banyar un marcià
Barcelona: Baula, 2019

LLEGEIXO MOLT BÉ

LIAO, Jimmy
La Luna se olvidó
Albolote: Barbara Fiore, 2014

VANGIONI-FLAM, Élisabeth
Estrellita
Barcelona: Bello, 2001

RAGA, Víctor
Un veí ple de sorpreses: explora l'Univers amb el senyor Cantalombardi
Alzira: Animallibres, 2008

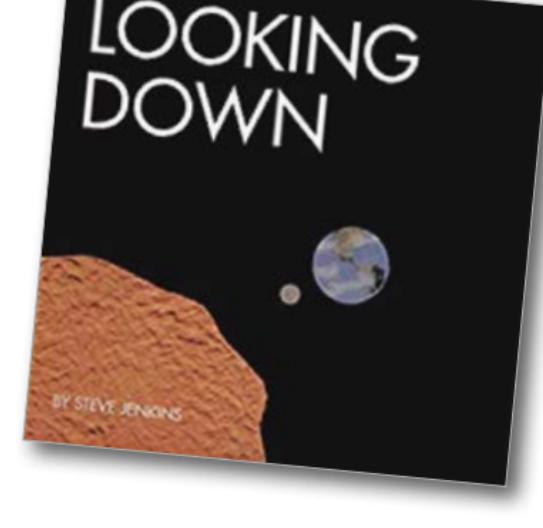
FERNÁNDEZ SIFRES, David; MAIER, Ximena
Que venen els marcians!
Barcelona: Baula, 2016

ALTRES LLENGÜES

ANTOINE; LORIN, Philippe
Le Président sur la lune
[s.l.]: Hatier, 1971

JEFFERS, Oliver
The Way Back Home
London: Harper Collins Children's books, 2008

JENKINS, Steve
Looking down
Boston: Houghton Mifflin, 1995

MONTAIGNE, Marion
Dans la combi de Thomas Pesquet
Paris: Dargaud, 2017

UDRY, Janice May; SENDAK, Maurice
The Moon jumpers
New York: Harper Collins, 2004

UNGERER, Tomi
Moon man
London: Phaidon Press, 2009

SAINT-EXUPÉRY, Antoine de; ALCÁZAR COLILLA, Javier

El principito
Barcelona: Adapta, 2018
[LECTURA FÀCIL]

COCOTER: La revista per a nens i nenes que ho volen saber tot!

La Lluna i els 50 anys de l'Apollo 11
Barcelona: El cocoter, 2019
[REVISTA]

||||| LITERATURA JUVENIL

De tots els viatges literaris a l'Univers, segurament, el més conegut és el que va narrar Jules Verne en la mítica novel·la *De la Terra a la Lluna* (1865). Segons la novel·la, tres astronautes fan un trajecte en un coet que s'enlairava des de Florida. El retorn a la Terra el feien deixant-se caure al mar per tal de ser rescatats. El nivell de documentació i d'aprofundiment en la investigació dels avenços tecnològics per part de Jules Verne va ser clau en l'èxit de les seves obres. No en va, l'autor és considerat avui dia un véritable visionari i un dels precursors de la ciència ficció.* Els lectors quedaven captivats amb les propostes de l'autor, en què la ficció es relacionava a la perfecció amb els constants descobriments científics.

Com podrem comprovar al llarg de la guia, la Lluna ha estimulat la imaginació de molts autors. En l'apartat següent, no trobareu únicament obres clàssiques, sinó també títols contemporanis, com ara els del científic Stephen Hawking, exemple de com aplicar didàctica i diversió per a explicar teories sobre l'origen de l'Univers d'una manera amena.

La selecció intenta representar breument el panorama literari juvenil en l'àmbit que ens ocupa.

* Per a més informació, vegeu:

GUÉRIN, Rémi
Julio Verne: testamento de un excéntrico
Barcelona:
Plataforma,
2018

ADAMS, Douglas
Guia galàctica per a autostopistes
Barcelona: Laertes, 1994

ALSBERG, Sasha; CUMMINGS, Lindsay
Zenit
Barcelona:
Océano, 2018

FERNÁNDEZ-VIDAL, Sònia
La porta dels tres panys
Barcelona: Estrella Polar, 2018

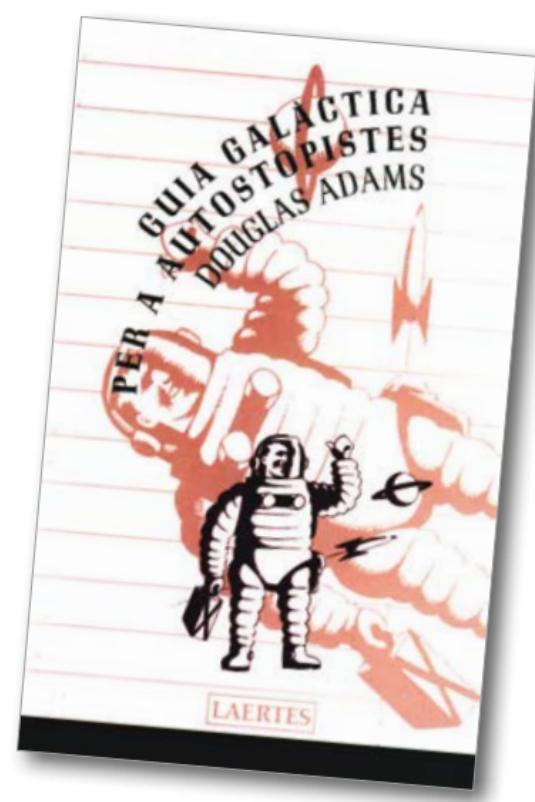
FERNÁNDEZ-VIDAL, Sònia
La senda de les quatre forces
Barcelona: Estrella Polar, 2018

FERNÁNDEZ-VIDAL, Sònia
Quantic love
Barcelona: La Galera, 2013

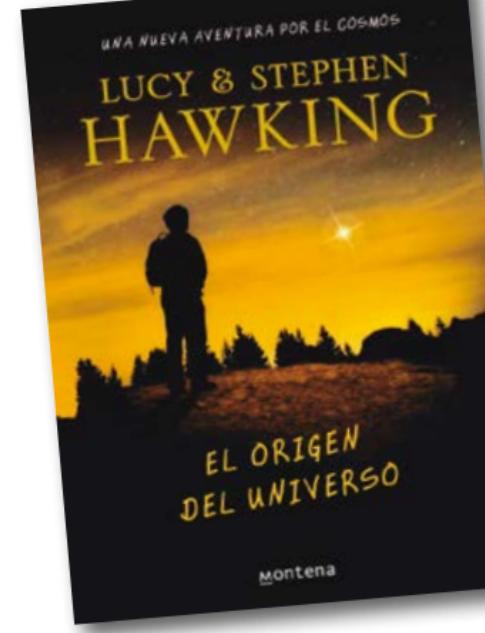
GAIMAN, Neil; REAVES, Michael
InterWorld
Barcelona: Roca, 2012

HAWKING, Stephen; HAWKING, Lucy
El tesoro cósmico
Barcelona: Debolsillo, 2012

HAWKING, Stephen; HAWKING, Lucy
La clau secreta de l'Univers
Barcelona: Montena, 2008

HAWKING, Stephen; HAWKING, Lucy
El origen del Universo
Barcelona: Montena, 2012

KAUFMAN, Arnie
Illuminae: expediente_01
Madrid: Alfaguara, 2016

NESSMANN, Philippe
Els qui somiaven la Lluna: Missió Apollo
Barcelona: Bambú, 2011

VERNE, Jules
De la Tierra a la Luna
Madrid: Anaya, 2014

||||| VULL APRENDRE: CONEIXEMENTS PER A INFANTS I JOVES

Els llibres de coneixements han fet un gir de 360 graus en els darreres anys. La renovació en les obres de divulgació per als més petits –i no tant petits– aporten, d'entrada, unes dimensions noves pel que fa al format, la disposició i la presentació del contingut, com ens explica molt bé Ana G. Lartitegui en *Alfabeto del libro de conocimientos: paradigmas de una nueva era*.

La influència dels suports multimèdia i la forta irrupció del llibre àlbum han estat, segurament, alguns dels motius pels quals els editors i, per extensió, el mercat editorial ens nodreixen d'obres atractives per a tots els públics, en què el disseny i l'edició, gairebé de luxe, ens fan la sensació que som davant llibres únics, gairebé objecte de regal o de col·lecció, com és el cas de *Planetarium* (Impedimenta/Símbol). Per la seva banda, les aventures del professor *Astro Cat* fan partícips els lectors de l'experiència lúdica de descobrir el *sistema solar*, traspasar les **fronteres de l'espai** o enlairar-se en coets espacials.

La narració d'aquesta tipologia de llibres acostuma a ser disruptiva, i no lineal. Per aquest motiu es valora positivament que els llibres disposin d'un índex que faci referència als conceptes i les paraules clau idonis per a localitzar fàcilment la informació que ens interessa, o bé un sumari que ens permeti conèixer el contingut dels diferents apartats i que en faciliti la consulta. Val a dir que hi ha editorials –i especialistes– que encara confonen aquests dos termes i, de retruc, confonen als lectors.

En la selecció d'aquesta tipologia d'obres s'ha tingut en compte la qualitat del text i l'expertesa de l'autor en la matèria, així com la manera com se'n presenta la informació: gràfics, infografies (molt presents a *L'espai*), disposició de les imatges, pestanyes desplegables. Sovint tot això fa del llibre un objecte artístic i lúdic que s'adapta als diferents nivells de lectura segons la franja d'edat dels destinataris, com veiem en el llibre *Univers*.

Així mateix, també hem donat força rellevància al criteri d'actualitat en les edicions. Aleksandra Mizielinska i Daniel Mizielinski ens proposen construir una estació-colònia a *Tu ets aquí?*, sens dubte una bona eina per a aprendre d'una forma lúdica i creativa tot traspassant les fronteres de l'espai.

ALONSO PEÑA, José Ramón; BARBERI-GIL, Beatriz

iMira al cielo!

Barcelona: Juventud, 2018

LA CURSA ESPACIAL

L'any 1957, la Unió Soviètica va aconseguir enviar el primer satèl·lit a l'espai. Era l'*Sputnik*, que podia recórrer l'òrbita de la Terra en només 98 minuts. Aquest fet va suposar el tret de sortida d'una cursa espacial contrarellotge entre la Unió Soviètica i els Estats Units en la conquesta de l'espai.

En aquesta cursa, el primer ésser viu enviat a l'espai va ser la gosseta Laika, el 1957. Iuri Gagarin va ser el primer explorador de l'espai, l'any 1961. Valentina Tereixkova, cosmonauta soviètica, va ser la primera dona a viatjar a l'espai, el 1963. Aleksei Leonov va ser el primer cosmonauta que va sortir de la nau i va «passejar» per l'espai, el 1965.

Els Estats Units estaven perdent terreny en la cursa espacial respecte a la Unió Soviètica quan, el 25 de maig de 1961, J. F. Kennedy va pronunciar un discurs, només tres anys després de la creació de la NASA (Administració Nacional d'Aeronàutica i de l'Espai dels Estats Units): «Crec que aquesta nació s'ha de comprometre a aconseguir, abans que acabi aquesta dècada, el repte de posar un home a la Lluna i tornar-lo sa i estalvi a la Terra. Cap projecte espacial en aquest període serà més impressionant per a la humanitat, ni més important en l'exploració de l'espai».

El president dels Estats Units va fer el discurs sense saber encara com es podria assolir aquesta fita. Tot i això, el somni es va fer realitat, i en el calendari marcat, ja que la NASA va aconseguir que l'home arribés a la Lluna el 1969.

ATKINSON, Stuart

Guía para observar el firmamento

Boadilla del Monte:

SM, 2018

BAUMANN,

Anne-Sophie; LATYK, Olivier

L'espai en moviment

Barcelona: Cruïlla,

2017

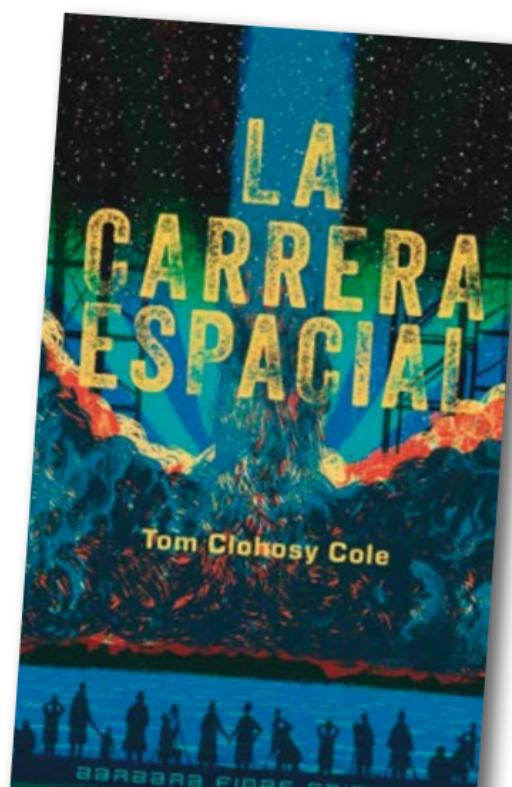
CHAFFARDON,

Christophe; KIKO

Al cor de l'espai

Barcelona: Cruïlla, 2018

COLE, Tom Clohosy
La carrera espacial

Granada: Barbara Fiore, 2014

COMAS, Marta
La conquista de la Lluna

Barcelona: La Galera: Sau, 2009

DE SANTIS, Andrea; PARKER, Steve

Petits exploradors de l'espai

Barcelona: Blume, 2019

DE AMICIS, Giulia
Exploradors de l'espai

Barcelona: VV Kids, 2018

DUPRAT, Guillaume
Univers: dels cosmos grecs al multivers

Barcelona: Zahorí, 2018

FREIGOFAS, Doris; DOLZ, Daniel

Altos vuelos: la historia de la aviación según Golden Cosmos

Granada: Barbara Fiore, 2014

LOMP

El gran salto al Big Bang

[Zaragoza?]: Edelvives, 2019

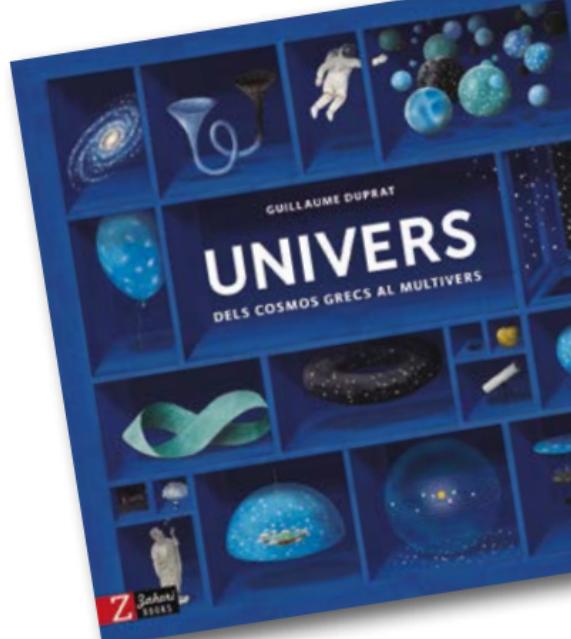
MASTRO, Pablo A.
El cielo imaginado

Mataró: A Buen Paso, 2018

MIZIELINSKA, Aleksandra;
MIZIELINSKI, Daniel
Tu ets aquí?

Barcelona: Maeva, 2019

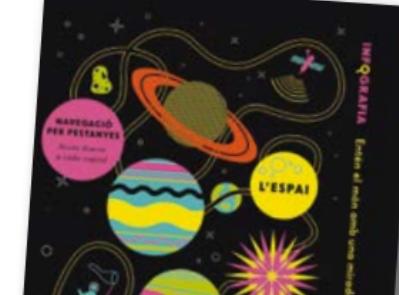
MOTUM, Markus
Curiosity: la història d'un robot a Mart
Barcelona: Flamboyant, 2018

Pop-up Lluna
Barcelona: Baula, 2018

PRINJA, Raman;
WORMELL, Chis
Planetàrium
Sant Cugat del Vallès:
Símbol, 2018

RIVEIRO , Àlex
Hacia las estrellas: una breve guía del Universo
Madrid: Alfaguara, 2019

ROGER, Simon;
DANIEL, Jennifer
L'espaï
Barcelona: Flow Press, 2018

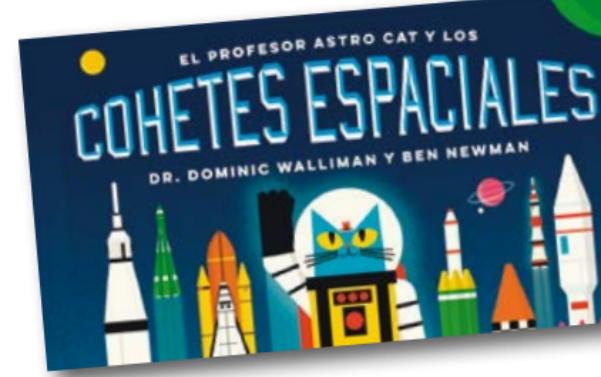
SÍS, Peter
Mensajero de las estrellas
Barcelona: Lumen, 1996

TEICHMANN, Jürgen;
WEHNER, Katja
El fantástico viaje al Big Bang: la astronomía desde Galileo hasta los agujeros negros
Madrid: Siruela, 2013

Universo
London: DK, 2016

WALLIMAN, Dominic
El profesor Astro Cat y el sistema solar
Albolote: Barbara Fiore, 2017

WALLIMAN, Dominic
El profesor Astro Cat y las fronteras del espacio
Albolote: Barbara Fiore, 2016

WALLIMAN, Dominic
El profesor Astro Cat y los cohetes especiales
Albolote: Barbara Fiore, 2018

||||| CINEMA INFANTIL

Des del seu origen, el setè art ha volgut relatar la vida espacial. Des d'*El viatge a la Lluna*, de Georges Méliès, i *La dona a la Lluna*, de Fritz Lang, fins a arribar a grans projectes actuals, moltes cinematografies l'han volgut narrar, com a tema d'interès universal.

En aquest apartat, podem trobar adaptacions de còmics, àlbums il·lustrats i guions originals. Totes aquestes pel·lícules estan adreçades al públic infantil o al familiar.

BERNASCONI, Stephane

Objectiu: la Lluna

Barcelona: Selectavisió, 2001

BERNASCONI, Stephane

Hem caminat damunt la Lluna

Barcelona: Selectavisió, 2001

BLANCO, Jorge

Planet 51

[s.l.]: Warner, 2009

FRAKES, Jonathan

Thunderbirds

Madrid: Universal, 2004

GATO, Enrique

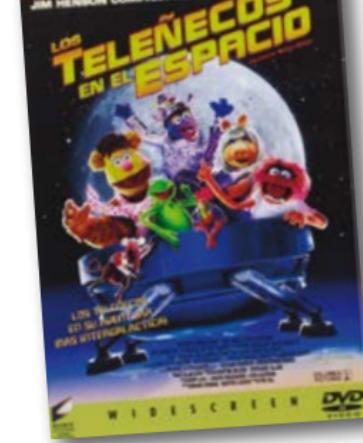
Atrapa la bandera

Madrid: Paramount, 2015

HILL, Tim

Los Teleñecos en el espacio

Madrid: Sony, 2007

BLUTH, Don;

GOLDMAN, Gary

Titan A.E.

Madrid: Twentieth Century Fox, 2000

DEMICCO, Kirk

Space chimps: misión espacial

Madrid: Aurum, 2008

DISA, Mike

Aventura en el espacio

[s.l.]: Universal, 2016

FAVREU, Jon

Zathura: una aventura espacial

Madrid: Sony, 2006

MUSKER, John;

CLEMENTS, Ron

El planeta del tesoro

[s.l.]: Disney, 2003

STASSEN, Ben

Vamos a la Luna

Madrid: Tripictures, 2009

VINCE, Robert

Space Buddies

[s.l.]: Disney DVD, 2009

INFANTIL/JUVENIL (CÒMIC)

Als joves lectors els encanta traspassar els límits, imaginar nous mons i deixar-se endur per la curiositat natural inherent a la infància. En aquest sentit, l'espai resulta l'esenario ideal per a viure aventures emocionants, explorar entorns diversos i aprendre sobre ells mateixos i sobre els altres.

A continuació, us presentem un recull de còmics infantils ambientats en el cosmos que us portaran ben lluny. Cordeu-vos els cinturons, que ens enlairem!

BLOCH, Serge
El gran àlbum d'en SamSam: ets fantàstic, SamSam!
Barcelona: Cruïlla, 2010

BROWN, Jeffrey
Buenas noches, Darth Vader
Barcelona: Planeta Còmic, 2015

CHRISTIN, Pierre; MÉZIÈRES, Jean-Claude
Valerian y la ciudad de los mil planetas
Barcelona: Norma, 2017

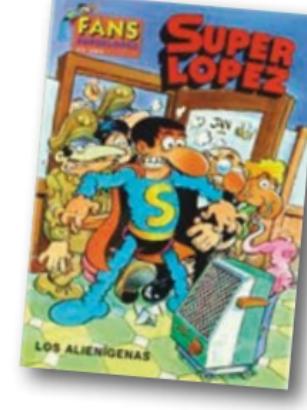
HERGÉ
Aterrizaje en la Luna
Barcelona: Juventud, 2005

HERGÉ
Objetivo: la Luna
Barcelona: Juventud, 2003

IBÁÑEZ, Francisco
iEn la Luna!: una aventura de Mortadelo y Filemón
Barcelona: Ediciones B, 2009

JAN
Los alienígenas
Barcelona: Ediciones B, 1997

MATSUMOTO, Leiji
Capitán Harlock: el pirata espacial
Barcelona: Glénat, 2002

SOLÍS, Fermín
Sembla que vol ploure
Barcelona: Bang, 2010

TAKEUCHI, Naoko
Sailor Moon
Barcelona: Norma, 2012

TORIYAMA, Akira
Bola de drac
Barcelona: Planeta DeAgostini, 2006

Amb el suport del Departament de Cultura

 Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Guia elaborada per: **César Azuara, Rosa Guijarro, Rosa Martínez, M.J. Negueruela, Isabel Resina, Joan Puchades i Rubén Solé**

Coordinadora: **Anna Herráez**

Si tens el carnet de
Biblioteques de Barcelona
i vols rebre informació de
les activitats de la teva
biblioteca, dona't d'alta
al butlletí electrònic a
www.mesbiblioteques.cat.

Si vols saber més coses
de totes les activitats i
novedats de Biblioteques
de Barcelona, entra a
[www.barcelona.cat/
biblioteques](http://www.barcelona.cat/biblioteques) o descarrega't
l'app mòbil **BiblioBCN**.

D.L.: B 15841-2019

Impres en paper reciclat

Maquetació: ADDENDA

Biblioteques de Barcelona

**Diputació
Barcelona**

**Ajuntament de
Barcelona**